

De rode loper

Nu we gaan differentiëren tussen het lidmaatschap basisgroepstherapeut en het lidmaatschap specialistisch groepstherapeut, is er werk aan de winkel voor de NVGP. Onze voorzitter legt in dit artikel uit hoe de vereniging volgens haar beter kan aansluiten bij het veld én weer kan gaan groeien.

Door José van Reijen,
jvanreijen@depsychotherapeut.nl

In juni 2016 heeft de algemene ledenvergadering van onze vereniging besloten een nieuw lidmaatschap in te voeren: de basisgroepstherapeut NVGP. Dit lidmaatschap kan verworven worden wanneer men – na een master op hbo- of wo-niveau – een 30-uurs basiscursus groepsdynamica heeft gevolgd en een supervisierreeks van 25 zittingen. Het huidige gewone lidmaatschap, dat is voorbehouden aan BIG-geregistreerde leden, wordt dan een specialistisch lidmaatschap: de specialistisch groepstherapeut NVGP. Deze wijziging gaat najaar 2018 in, mits de algemene ledenvergadering in juni de reglementswijziging goedkeurt.

Waarom deze vernieuwing?

Met deze vernieuwing wil de vereniging aansluiten bij veranderingen in de (geestelijke) gezondheidszorg en het opleidingsveld. In onze beroepspraktijk – van basis-ggz tot en met zeer specialistische ggz, in de forensische setting, in de verstandelijk-gehandicaptenzorg, in ouderenzorg en in ziekenhuizen – overal wordt behandeling en begeleiding steeds meer in groepen aangeboden. Specifieke cliëntgroepen worden in groepsverband met welomschreven methoden behandeld en begeleid. Dat is niet simpelweg een kwestie van een methode of protocol in de groep uitrollen. Groeps-

dynamische en groepstherapeutische expertise kan behulpzaam zijn om dergelijke groepen goed op te zetten en de methode haar werk te laten doen.

De BIG-structuur is sinds 10-15 jaar leidend in de gezondheidszorg. In het opleidingsveld zijn daardoor de opleiding tot een BIG-registratie (gz-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog) dominant en zeer belangrijk geworden. Onze nieuwe registraties sluiten bij deze ontwikkeling aan. De registratie tot basisgroepstherapeut NVGP is een secundaire registratie bij een hbo-titel of een wo-master, en de registratie specialistisch groepstherapeut NVGP is een secundaire registratie bij de BIG-titel (gz-psycholoog, psychotherapeut, klinisch psycholoog, arts, psychiater).

Vanuit onze vereniging en de leden gedacht is er nog een reden om aan een gedifferentieerd lidmaatschap te denken: nu volgen veel mensen wél onze basiscursus groepsdynamica (in 2017 waren dit meer dan vijfhonderd cursisten), maar slechts een zeer klein aantal (zo'n zes procent daarvan) maakt de opleiding tot groepstherapeut af. Met het instellen van het lidmaatschap basisgroepstherapeut NVGP wil de vereniging een zo breed mogelijk publiek van professionals, met zo min mogelijk drempels en een aantrekkelijke opleiding, de kennis en kunde bijbrengen om goede en effectieve groepen op te zetten en te begeleiden. Daarbij bieden wij deze collega's het lidmaatschap van onze club, en hierdoor versterking van hun deskundigheid en hun aantrekkelijkheid voor de werkgever.

Vanuit de patiënt gedacht

We hebben het op dit moment vaak over *the patient's journey*. Hoe kun je de bijdrage van

groepsdynamica en groepstherapeutische kennis en vaardigheden zien vanuit het perspectief van de patiënt en de collega's die dergelijke groepen doen?

Patiënten krijgen hun begeleiding en behandelingen vaak in groepen aangeboden, collega's worden geacht hun behandeling in groepen uit te voeren. Bijvoorbeeld: gespreksgroepen voor mensen met autisme, emotie-regulatietraining, DGT-vaardigheidstraining, de COMET-groep, de wachtlijstgroep, de groep 'in balans komen na kanker', mindfulnessstraining, de pijnklachtengroep, de exposuregroep, de veilig-thuisgroep, de zedengroep, G-training, de KOPP-groep, de obesitasgroep, de IPT-groep, de familie-ondersteuningsgroep, de doelen-groep en de weekendvoorbereiding in de kliniek. En voor kinderen en jongeren bijvoorbeeld: 'ik ben speciaal'-training, de 'minder boos en opstandig'-groep.

De begeleiders van deze groepen beheersen uiteraard de methode van de groep en begeleiden deze vaak volgens een bepaalde (meestal goed doordachte) structuur of protocol. Als deze groepsbegeleider basisgroepstherapeut NVGP is, heeft hij daarnaast kennis en vaardigheden om de groepsdynamica zo te hanteren dat de groep goed kan profiteren van de aangereikte methodiek. Hij weet de taakstructuur van de groep te omschrijven. Hij weet hoe je een groep zo kan begeleiden dat groepsleden zich bij elkaar betrokken voelen en goed samen kunnen werken. Hij weet constructieve groepsnormen te vestigen en heeft geleerd het bespreekbaar te maken als deze in gevaar komen. Hij schrikt er niet van als (meerdere) groepsleden kritiek hebben op de methode, de therapie of de therapeut en weet hoe hij de groep kan uitnodigen hier

woorden aan te geven, en zich dan weer te richten op de taak. Hij weet patronen in de groep als geheel te hanteren, bijvoorbeeld het afdwalen van de groepstaak, elkaar aansteken in vermijding. Hij heeft geleerd wat nodig is om een groep op te zetten, in te bedden op de afdeling en welke voorwaarden er nodig zijn om de groep continuïteit te verschaffen.

Ja, we kunnen er wel vanuit gaan dat de groep effectiever is, beter werkt en loopt, een positievere ervaring is, en minder gevaar loopt uiteen te vallen, als de begeleider van de groep niet alleen de methode van de groep beheerst maar ook de basis cursus groepsdynamica heeft gevolgd en een serie supervisie kreeg.

Wie zijn die potentiële basisgroeps-therapeuten NVGP?

Ten eerste hbo'ers en de master-psychologen die (nog) geen gz-opleiding hebben gedaan, maar toch al wel groepen leiden. Jonge collega's die meestal al een aantal jaren – vaak als groepswerker of sociotherapeut – werken in allerlei sectoren. Naast de ggz vinden we ze vaak in de forensische kliniek, in de verstandelijk gehandicaptenzorg. En in verpleeg- en verzorgingshuizen geven ze vaak groeps- en teambegeleiding. Voor deze groep ligt er nu het plan een laagdrempelig congres te organiseren, waar begeleiders van allerlei soorten groepen aan hun trekken kunnen komen.

Ten tweede de collega's die de basis cursus gevolgd hebben in het kader van hun gz-, PT-, KP- of de psychiateropleiding. Dat zijn er velen! Als zij na de basis cursus 25 uur supervisie groepstherapie volgen, kunnen zij dit verzilveren door basisgroepstherapeut

NVGP te worden. Zij doen bijvoorbeeld MBT-groepen, schematherapiegroepen, cognitief-gedragstherapeutische groepen voor specialistische zorg, en interpersoonlijke- of andere psychotherapiegroepen. Hierna kan het voor diegenen die zich verder willen bekwamen in groeps(psycho)therapie de moeite waard zijn de specialistische cursus, modulaire activiteiten, leertherapie en de overige vereiste supervisie te volgen om specialistisch groepstherapeut NVGP te kunnen worden.

De specialistisch groepstherapeut NVGP

Wat kan de specialistisch groepstherapeut NVGP? Wat is het verschil met een basis-groepstherapeut NVGP?

De specialistisch groepstherapeut NVGP zet zijn deskundigheid in bij groepen voor patiënten met complexe problematiek, of groepen in complexe settings. Dit betreft bijvoorbeeld groepen voor patiënten met persoonlijkheidsstoornissen, met ernstige psychiatrische problematiek, zedendelinquenten of verslaafden. Complexe settings kunnen zijn: klinieken in de geestelijke gezondheidszorg, de forensische zorg, de verslavingszorg. De specialistisch groepstherapeut NVGP is dan in staat zijn kennis toe te passen bij groepen met een specifieke methodiek, hij weet effectief om te gaan met overdracht en tegenoverdracht, met complexe afweer in de groep, met complexe grensproblemen in de groep, met groepsdruk en met problematische groepsleden. De specialistisch groepstherapeut NVGP heeft kennis van het wetenschappelijk onderzoek naar groepstherapie en vaardigheden in het inzetten van de groep bij de uitvoering van richtlijn gestuurde behande-

ling. Hij weet bij te dragen aan groepsbeleid op de afdeling, groepen in te bedden op de afdeling, goed indicatie te stellen en om te gaan met inadequate verwijzingen.

De vereniging is bezig de competenties van de specialistisch groepstherapeut NVGP te omschrijven en daarmee een eerste aanzet te maken om zijn profiel te verhelderen. Tegelijkertijd zijn we bezig de contouren van de cursussen te actualiseren. In de specialistische cursus komt meer accent op het interpersoonlijke model (Yalom). In de modulaire activiteiten zal de aansluiting van onze groepsdynamische en groepstherapeutische expertise op de specifieke methode van de groep (SFT, MBT, AFT, CGt, enzovoorts) in de aandacht staan.

Wat moet de vereniging doen?

Nu we deze nieuwe lidmaatschappen gaan instellen, is er werk aan de winkel. Eerst gaan we intern de conceptcompetenties en profielen van de nieuwe lidmaatschappen bespreken. Hebben we daarover besloten, dan kunnen we onze collega's buiten de vereniging, instellingen en organisaties duidelijk maken wat onze basis- en specialistisch groepstherapeuten kunnen, en wat ze kunnen betekenen.

Als vereniging willen we de nieuwe leden natuurlijk verwelkomen. We gaan de rode loper uitleggen, onze nieuwsbrieven en ons tijdschrift toesturen. We gaan in onze cursussen en workshops aandacht besteden aan de aansluiting van onze deskundigheid op de groepen die gegeven worden: hoe kun je een probleem in het functioneren van een groep oplossen, gebruikmakend van de centrale methode van die groep?

Dan is er nog de vraag hoe we mensen zover

krijgen dat ze lid worden. Lid worden van een vak- of belangenvereniging is immers niet langer vanzelfsprekend. Wat is de meerwaarde die we voor het voetlicht kunnen brengen? Dat is ten eerste het kwaliteitskeurmerk: de garantie dat een lid onze opleiding met goed gevolg heeft afgerond – aan die goede opleiding moeten we dan wel blijven werken. Ten tweede vormt de NVGP een netwerk van mensen die enthousiast zijn over de kracht van groepen, die deskundig zijn, die elkaar ondersteunen in het werk, die bezig zijn richtlijnen voor de Nederlandse praktijk te ontwerpen. Een netwerk waarbinnen nieuwe mensen niet alleen welkom zijn en zich kunnen voeden met kennis van langjarige groepspraktijken, maar waarin zij ook hun eigen inbreng hebben.

Laten wij dat overbrengen!